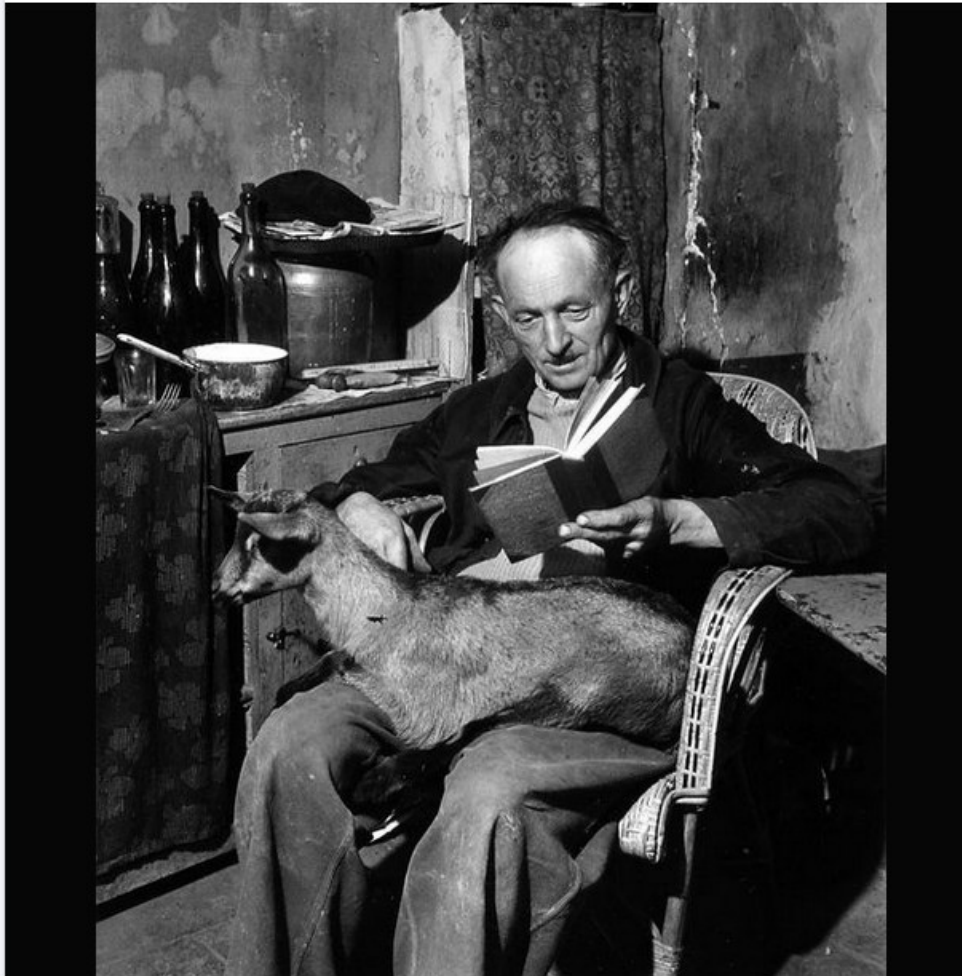


Malá úvaha o knihách, čtení a knihovnách inspirovaná fotografií

Nejdříve inspirační výstřižek:

"La question n'est pas de savoir si j'ai le temps de lire ou pas, mais si je m'offre ou non le bonheur d'être lecteur." (Daniel Pennac)

Photo : Robert Doisneau - 1945



Pro nefrancouzštináře překlad citátu: „Otázka nestojí, jestli vím, zda mám či nemám čas číst, ale jestli si nabídnu či nenabídnu slast být čtenářem.“ Daniel Pennac¹

Autor fotografie Robert Doisneau (*1945 †1994) byl společně se známějším fotografem Henri Cartier-Bressonem průkopníkem fotografické žurnalistiky.

Tato černobílá fotografie bačí někde z Pyrenejí nebo jiných hor nejdřív trochu zaskočí jako nepoměr čehosi, pak vás vtáhne do tématu i pravdivosti citátu a pak třeba objevíte v očích čtenáře mladistvé zaujetí, jaké jste kdysi dávno cítili v dětství i vy. Číst kdekoliv,

1 Francouzský spisovatel *1944 v Maroku

objevovat, prociťovat, mizet do příběhu. Do Ransomovek, jak jsme tolikrát už vypsalí mnozí své „začátky“ lásky na celý život. A možná také vám při dalším pohledu fotografie připomněla svět našeho dětství, našich dědeček, babiček, hospodářství.

Ano, říkat, že nemáme čas na čtení, ať už s bohužel nebo bez, to děláme často, to umíme, ale upřímně řečeno, jde opravdu o to, jestli si ten čas udělat chceme nebo ne. A pokud jsme zahlcení problémy, stresem, životem naplno, pak třeba jen podržet na okamžik knihu, pohladit hřbet oblíbené prsty nebo aspoň očima. Protože jsou období v životě, kdy bychom i čas měli, s knihou sedli, ale pro mnohé nevnímáme, co čteme.

Každopádně se ale chci přes komplikovaný úvod dostat k tomu, že ta láska ke knihám, ta touha zase už jednou vytáhnout knihu nebo snaha udělat si chvilky na knihu, musela někde vzniknout.

První knihy, myslím první tituly, které nás pohltily kdysi. A hrdost nato, že jsme vpouštěni do knihoven a knihovnice s námi jednájí jako s dospělými.

Já mám tu vzpomínku spojenou se Sirotkem lowoodským. Plaché postávání u pultu a zvažování dvou knihovnic – mladé a postarší (no, spíš méně mladé, odhad dítěte v cca 8-10 letech znáte), že už bych si mohla tu knihu půjčit celou ???!!! A objev Jany Eyrové. A pocit, že vstupuji někam dál.

Využiju k zamyšlení včerejšek. Zašla jsem si s vnučkou zase jednou do knihovny v Jablonci nad Nisou na klidné 2-3 hodinky v dětském oddělení. Jenže - celý prostor vyplněn třemi skupinami družiny. Uf! Halas, mumraj. To by na nás bylo moc divoké, ale naštěstí už vzápětí odcházeli. Nicméně byli v knihovně a mnozí u regálů prohlíželi knihy, hodnotili, odkládali zpět. Jen jedna dívenka tam zůstala a já myslela, že ji to zaskočilo jako nás a uvítá klid. „Ne, já jsem s nimi přišla, ale mamka mně cestou z práce vyzvedne tady.“ A za chvíli jsem ji našla polosedět pololežet v krkolomné pozici na nízkém taburetu ponořenou do knihy. Další mladší čtenář přišel, pozdravil a zapadl mezi regály. Pak přišel čtenář mezi 16-18, pozdravil a vrátil se do předsálí. Ten den byla v rámci akce Den knihoven trvalá nabídka vyřazených knih jen za korunu místo pěti. Tříkrát prošel s kupičkou za knihovnicí a platil.

Malá slečna s maminkou, 2 malé slečny s babičkou. Všechny tři si pořizovaly průkazku. Pak školák, který chtěl pomoci – nějakou knížku, kde je shrnutý obsah pohádek, který se dá opsat. Knihovnice velice jemně a vstřícně šla hledat a až po chvíli navrhla, že možná potřebuje spíš obsahy jiných knih, ne pohádek. A odcházel spokojený. Já jsem se zeptala jen tak, od kolika let mohou mít děti průkazku. „Třeba od narození.“ Asi mně zasvítily oči nápadem, no, objevovala jsem Ameriku, přiznám se. Skoro čtyřletá vnučka se mnou začala časté návštěvy knihoven, když ještě ani neuměla chodit. Knihovny a knihy miluje a vyžaduje od batolecího věku. A to jsme netušili, že i v knihovnách existují leporela pro miminka. To jsme objevili až u brášky a hned zkusili a Vítek si opravdu „četl“ v bílo-černých nebo červeno-černých leporelech od 6 měsíců. „Áno, můžeš sem ke mně?“, tedy k půjčovacímu pultu. A paní Nosková se zeptala: „Chtěla bys průkazku?“ Zavrtěla plaše hlavou, že ne, ale hned se přitiskla ke mně a trochu „zpoza“ zašeptala „ano“. Souhlas všech, vyplnění přihlašovacího formuláře a knihovnice popadla vzorník barev, snad 30 a zašla za Ánou kolem domečku plného regálů s knížkami. A vrátila se, že to bude červená. A to mně nesedlo, celé roky vítězí vše růžové. „Ano, červenou,“ padlo na můj kontrolní dotaz. Do ruky ji nová členka dostala ještě teplou a celou půlhodinovou cestu domů nepustila z ruky.



Zbrusu nová průkazka na fotce vlevo dole

Vzpomínáte na ty naše? Kdysi pradávno jen lístek, pak přeložená kartička. A objevy v knihovnách. Ransomovky a jiné a další. Povolných bylo třeba jen 3-5, mnohdy jsem četla už za chůze cestou domů. Dnes to už nejde, z 5 různých knihoven nosím plné tašky nebo těžký batoh.

V dětství, dospívání jsme si nevytvářeli možnost najít si čas číst, prostě to patřilo k dětství. A dárky k narozeninám, svátku, Vánocům, knihy skoro vždy. Knihovničky naše, starších sourozenců, při návštěvách rodinných nebo u kamarádů a kamarádek.

Vynořují se vám vzpomínky? Asociace? Tituly? Místa, kde jsme četli? Jak? Kdy?

Dnes to ukončím skokem o hodně desítek let. Celý život chodím do knihoven. Chodím, dojíždím, během roku do pěti různých knihoven, při cestách, zájezdech se studenty nebo dovolených nebo studijních pobytech i třeba na jednu návštěvu kdekoliv po republice, v cizině. A nikdy se nenaplnila slova jedné americké lektorky na semináři: „Do 5 let se zavřou knihovny i knihkupectví, tištěná kniha už v Americe mizí.“

Potkávám čtenáře všech věkových kategorií, vidím nejrůznější knihovnické akce pro čtenáře, mluvím s knihovnicemi, sama jsem učila na čtyřletém i osmiletém gymnáziu češtinu desítky let a pracovala jako dobrovolná knihovnice. Knihovny a knihy pořád mají své nadšené čtenáře.

A o čem psát dál? O knihách z mnoha úhlů, třeba ...

Mikina

Co dodat? Snad jen vzpomínku na výrok jednoho antikváře v Českých Budějovicích:

„... každá kniha si najde svého čtenáře.“

Určitě je to tak. Knihu, která vás už nebaví či dokonce vám překáží, s chutí vezme do ruky někdo jiný. Určitě jsou tedy dobrým nápadem budky, do nichž můžete své přebytečné knihy odložit a případně je vyměnit, za jiné, které vás zaujmou. V řadě měst už takové budky najdete. Ne všude jsou ovšem tak pěkné jako ta na následujících obrázcích.

čfk

